JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA ELIMU, SAYANSI NA TEKNOLOJIA

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA ELIMU, SAYANSI
NA TEKNOLOJIA

Cheti cha Ithibati

Na. 1004

Jina la Chapisho: Muhtasari wa Fasihi ya Kiswahili Elimu ya Sekondari Kidato cha V - VI

Mchapishaji: Taasisi ya Elimu Tanzania

Mwandishi: Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

ISBN: 978-9987-09-779-1

Muhtasari huu umeidhinishwa na Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia tarehe 29 Juni 2023 kuwa Muhtasari wa Fasihi ya Kiswahili Elimu ya Sekondari Kidato cha V - VI nchini Tanzania.

Dkt. Lyabwene M. Mtahabwa
Kamishna wa Elimu

MUHTASARI WA FASIHI YA KISWAHILI ELIMU YA SEKONDARI
KIDATO CHA V – VI

2023

©Taasisi ya Elimu Tanzania, 2023
Toleo la kwanza, 2023

ISBN: 978-9987-09-779-1

Taasisi ya Elimu Tanzania
Eneo la Mikocheni
132 Barabara ya Ali Hassan Mwinyi
S.L.P 35094
14112 Dar es Salaam.

Simu: +255 735 041 168 / 735 041 170
Baruapepe: director.general@tie.go.tz
Tovuti: www.tie.go.tz

Muhtasari huu urejelewe kama: Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia. (2023). *Muhtasari wa Fasihi ya Kiswahili Elimu ya Sekondari Kidato cha V–VI.* Taasisi ya Elimu Tanzania.

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kunakili, kurudufu, kuchapisha, kutafsiri wala kutoa muhtasari huu au sehemu yake kwa namna yoyote ile bila idhini ya maandishi kutoka Taasisi ya Elimu Tanzania.

Yaliyomo

Orodha ya Majedwali iv
Vifupisho v
Shukurani vi
1.0 Utangulizi 1
2.0 Malengo Makuu ya Elimu Tanzania 1
3.0 Malengo ya Elimu ya Sekondari Kidato cha V–VI 2
4.0 Umahiri wa Jumla wa Elimu ya Sekondari Kidato cha V – VI 2
5.0 Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi 3
6.0 Majukumu ya Mwalimu, Mwanafunzi na Mzazi/Mlezi katika Ufundishaji na Ujifunzaji 4
6.1 Mwalimu 5
6.2 Mwanafunzi 6
6.3 Mzazi/Mlezi 6
7.0 Mbinu za Ufundishaji na Ujifunzaji 7
8.0 Zana za Ufundishaji na Ujifunzaji 7
9.0 Upimaji 7
10.0 Idadi ya Vipindi 8
11.0 Maudhui ya Ufundishaji na Ujifunzaji 8
Kidato cha V 9
Kidato cha VI 43
Bibliografia 67

Orodha ya Majedwali

Jedwali Na. 1: Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi kwa Kidato cha V–VI 4

Jedwali Na. 2: Mgawanyo wa Alama za Upimaji Endelevu na Tamati 8

Jedwali Na. 3: Maudhui ya Kidato cha V 9

Jedwali Na. 4: Maudhui ya Kidato cha VI 44

Vifupisho

LAT	Lugha ya Alama Tanzania
TEHAMA	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
TET	Taasisi ya Elimu Tanzania

Shukurani

Maandalizi ya Muhtasari wa Fasihi ya Kiswahili Elimu ya Sekondari Kidato cha V–VI yamehusisha wataalamu mbalimbali kutoka taasisi za serikali na zisizo za serikali. Taasisi ya Elimu Tanzania (TET) inatambua na kuthamini michango ya washiriki wote waliofanikisha uandaaji wa muhtasari huu. Aidha, Taasisi inatoa shukurani za pekee kwa wahadhiri, wakufunzi, wathibiti ubora wa shule, walimu pamoja na wakuza mitaala wa TET. Vilevile, Taasisi inaishukuru kwa dhati Kamati ya Kitaifa ya Wataalamu ya Kusimamia Kazi ya Maboresho ya Mitaala ya Elimu ya Awali, Msingi, Sekondari na Ualimu iliyoteuliwa na Waziri wa Elimu, Sayansi na Teknolojia. Kamati hii ilifanya kazi kwa weledi na kuhakikisha kuwa maudhui ya muhtasari huu yanalenga kuwa na wahitimu wenye maarifa, ujuzi na mwelekeo utakaowawezesha kujiajiri, kuajiriwa na kumudu maisha yao ya kila siku, ambalo ndilo lengo kuu la Uboreshaji wa Mitaala ya Mwaka 2023.

Mwisho, TET inatoa shukurani za pekee kwa Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia kwa kuwezesha uandaaji na usambazaji wa muhtasari huu.

Dkt. Aneth A. Komba
Mkurugenzi Mkuu
Taasisi ya Elimu Tanzania

1.0 Utangulizi

Fasihi ya Kiswahili ni somo la lazima katika ngazi ya Elimu ya Sekondari Kidato cha V–VI kwa mwanafunzi atakayejiunga na tahasusi ambayo Fasihi ya Kiswahili ni somo mojawapo la ujifunzaji. Lengo la kujifunza Fasihi ya Kiswahili ni kukuza maarifa, ujuzi na mwelekeo utakaomwezesha mwanafunzi kumudu misingi na nadharia za fasihi pamoja na kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi katika miktadha mbalimbali. Hivyo, mwanafunzi ataweza kukuza utambuzi binafsi, kujiamini, kutathmini na kutafakari kwa kina masuala ya kifasihi na kijamii. Vilevile, mwanafunzi ataweza kuhakiki, kuimba/kughani, kuigiza na kutunga kazi mbalimbali za fasihi ili kukabiliana na mazingira yanayomzunguka katika maisha ya kila siku kwa kujiajiri au kuajiriwa. Aidha, mwanafunzi ataweza kuthamini utamaduni wake na kuelewa tamaduni za jamii nyingine, hivyo kuweza kushirikiana na watu wa kitaifa na kimataifa.

Muhtasari huu umeandaliwa ili kuongoza ufundishaji na ujifunzaji wa Fasihi ya Kiswahili Elimu ya Sekondari Kidato cha V-VI katika Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania. Muhtasari huu umetafsiri umahiri uliobainishwa kwenye Mtaala wa Elimu ya Sekondari Kidato cha V-VI wa Mwaka 2023. Muhtasari unatoa maelekezo yatakayomwezesha mwalimu kuandaa mchakato wa ufundishaji kwa ufanisi. Vilevile, muhtasari unamwezesha mwalimu kutumia mbinu mbalimbali za ufundishaji na ujifunzaji zitakazokuza uelewa wa Fasihi ya Kiswahili na stadi za karne ya 21 zikiwemo ubunifu, mawasiliano, ushirikiano, fikra tunduizi na utatuzi wa changamoto.

2.0 Malengo Makuu ya Elimu Tanzania

Malengo makuu ya elimu Tanzania ni kumwezesha kila Mtanzania:

(a) Kukuza na kuboresha haiba yake ili aweze kujithamini na kujiamini;
(b) Kuheshimu utamaduni, mila na desturi za Tanzania, tofauti za kitamaduni, utu, haki za binadamu, mitazamo na matendo jumuishi;
(c) Kukuza maarifa na kutumia sayansi na teknolojia, ubunifu, fikra tunduizi, uvumbuzi, ushirikiano, mawasiliano na mtazamo chanya katika maendeleo yake binafsi, na maendeleo endelevu ya taifa na dunia kwa ujumla;
(d) Kuelewa na kulinda tunu za taifa, ikiwa ni pamoja na utu, uzalendo, uadilifu, umoja, uwazi, uaminifu, uwajibikaji na lugha ya Taifa;

(e) Kujenga stadi za maisha na stadi za kazi ili kuongeza ufanisi katika maisha ya kila siku;
(f) Kukuza tabia ya kupenda na kuheshimu kazi ili kuongeza tija na ufanisi katika uzalishaji na utoaji wa huduma;
(g) Kutambua na kuzingatia masuala mtambuka ambayo ni pamoja na afya na ustawi wa watu (jamii), usawa wa kijinsia, usimamizi na utunzaji endelevu wa mazingira; na
(h) Kukuza ushirikiano wa kitaifa na kimataifa, amani na haki kwa kuzingatia Katiba ya nchi na mikataba ya kimataifa.

3.0 Malengo ya Elimu ya Sekondari Kidato cha V–VI

Malengo ya Elimu ya Sekondari Kidato cha V - VI ni:

(a) Kuimarisha, kupanua na kuendeleza uelewa wa kina wa maarifa, stadi, na mwelekeo alioupata katika Elimu ya Sekondari Hatua ya Chini;
(b) Kulinda mila na desturi, tunu za taifa, demokrasia, kuthamini haki za binadamu na za kiraia na wajibu na majukumu yanayoendana na haki hizo;
(c) Kukuza tabia ya kujiamini na uwezo wa kujifunza kwenye nyanja mbalimbali zikiwemo sayansi na teknolojia na maarifa ya kinadharia na kiufundi;
(d) Kuimarisha matumizi ya lugha katika mawasiliano ya kitaaluma;
(e) Kuimarisha uwajibikaji katika masuala mtambuka ya kijamii, yakiwemo afya, usalama, usawa wa kijinsia, na utunzaji endelevu wa mazingira;
(f) Kujenga ujuzi na stadi mbalimbali zitakazomwezesha kujiajiri, kuajiriwa, na kuyamudu maisha kwa kutumia vizuri mazingira yake; na
(g) Kumwandaa mwanafunzi kujiunga na vyuo vya elimu ya kati na juu.

4.0 Umahiri wa Jumla wa Elimu ya Sekondari Kidato cha V – VI

Umahiri wa jumla kwa Sekondari Kidato cha V – VI ni:

(a) Kutumia maarifa na stadi alizozipata katika ngazi ya Elimu ya Sekondari Hatua ya Chini kuimarisha na kupanua uelewa wake wa elimu ya jumla;

(b) Kuthamini uraia, tunu za taifa, na haki za binaadamu na za kiraia;
(c) Kujiamini katika ujifunzaji wa nyanja mbalimbali zikiwemo sayansi na teknolojia, maarifa ya kinadharia na ya kivitendo;
(d) Kutumia stadi za lugha katika kufanya mawasiliano ya kitaaluma.
(e) Kutumia maarifa ya masuala mtambuka kumudu mazingira yanayomzunguka;
(f) Kutumia ujuzi na stadi alizozipata kumwezesha kujiajiri, kuajiriwa na kuyamudu maisha kwa kutumia vizuri mazingira yake;
(g) Kuonesha utayari wa kujiunga na ngazi ya elimu inayofuata.

5.0 Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi

Umahiri mkuu na umahiri mahususi wa Muhtasari wa Fasihi ya Kiswahili Kidato cha V–VI unabainishwa katika Jedwali Na.1.

Jedwali Na. 1: *Umahiri Mkuu na Umahiri Mahususi kwa Kidato cha V–VI*

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi
1.1 Kumudu dhana na misingi ya fasihi	1.1.1 Kukuza uelewa wa dhana ya fasihi 1.1.2 Kutathmini nadharia za chimbuko la fasihi 1.1.3 Kuchambua uhusiano kati ya fasihi simulizi na fasihi andishi 1.1.4 Kuhusianisha fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili 1.1.5 Kutathmini maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa
1.2 Kuthamini kazi za fasihi	1.2.1 Kuonesha uelewa wa misingi ya kutathmini kazi za fasihi 1.2.2 Kutathmini nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi 1.2.3 Kuhakiki kazi za fasihi kwa kutumia misingi na nadharia mbalimbali 1.2.4 Kutumia fasihi kutathmini maadili na mitazamo katika jamii
1.3 Kujenga ujumi	1.3.1 Kumudu mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika kazi za fasihi 1.3.2 Kutathmini maana mbalimbali za kazi za kifasihi 1.3.3 Kutumia fasihi kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi
1.4 Kubuni kazi changamani za fasihi	1.4.1 Kutambua fursa zinazotokana na kazi za fasihi ya Kiswahili 1.4.2 Kumudu kanuni za utunzi wa kazi za fasihi 1.4.3 Kutunga kazi za kifasihi

6.0 Majukumu ya Mwalimu, Mwanafunzi na Mzazi/Mlezi katika Ufundishaji na Ujifunzaji

Mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji hutegemea ushirikiano mzuri baina ya mwalimu, mwanafunzi na mzazi/mlezi. Muhtasari huu unabainisha majukumu ya kila mshiriki ili kufanikisha ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Fasihi ya Kiswahili.

6.1 Mwalimu

Mwalimu anatarajiwa:

(a) Kumwezesha mwanafunzi kujifunza na kupata umahiri uliokusudiwa katika somo la Fasihi ya Kiswahili;

(b) Kutumia mbinu za kufundishia na kujifunzia kwa kuzingatia umri, mahitaji anuai na uwezo wa mwanafunzi ili kumwezesha:

   (i) Kujenga umahiri unaohitajika katika Karne ya 21; na

   (ii) Kushiriki kikamilifu katika mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji.

(c) Kutumia mbinu shirikishi zinazomfanya mwanafunzi kuwa kitovu cha ujifunzaji zikiwemo zile zitakazomwezesha mwanafunzi kufikiri, kutafakari na kutafuta maarifa kutoka katika vyanzo mbalimbali. Mbinu za kufundishia na kujifunzia zinazopendekezwa ni pamoja na kazi za vitendo, utafiti, majadiliano na kazimradi zinazolenga kutatua matatizo halisi katika mazingira ya mwanafunzi. Aidha, mwalimu anahimizwa kutumia njia nyingine kama hizo kulingana na muktadha ili kufanikisha ujenzi wa umahiri uliokusudiwa;

(d) Kuandaa darasa salama lenye mazingira rafiki ya kufundishia na kujifunzia;

(e) Kutengeneza au kufaragua zana za kufundishia na kujifunzia;

(f) Kufanya upimaji endelevu mara kwa mara kwa kutumia zana na mbinu za upimaji na tathmini zinazopima nadharia na vitendo zikiwemo bunguabongo, orodhahakiki, majaribio, dodoso, maswali ya ana kwa ana, mazoezi, kazi kwa vitendo (kazi binafsi, kazi za vikundi), kazimradi na mkoba wa kazi. Zana na mbinu nyingine ni majaribio kwa vitendo, uwasilishaji, mitihani ya muhula na mtihani wa mwisho;

(g) Kuhakikisha kuwa ujifunzaji na ufundishaji unafanyika kwa haki na usawa kwa kila mwanafunzi bila kujali tofauti zao;

(h) Kumlinda mwanafunzi awapo shuleni;

(i) Kufuatilia maendeleo ya mwanafunzi ya kila siku;

(j) Kubaini mahitaji ya mwanafunzi na kutoa afua stahiki;
(k) Kushirikisha wazazi/walezi na jamii katika hatua mbalimbali za ujifunzaji wa mwanafunzi; na
(l) Kuchopeka masuala mtambuka na TEHAMA katika ufundishaji na ujifunzaji.

6.2 Mwanafunzi

Mwanafunzi anatarajiwa:

(a) Kuwa mtendaji mkuu katika mchakato wote wa ujifunzaji;
(b) Kushiriki katika shughuli mbalimbali za ujifunzaji ndani na nje ya darasa ili kupata umahiri unaokusudiwa; na
(c) Kushiriki katika kutafuta maarifa kutoka katika vyanzo mbalimbali ikiwemo vitabu vya kiada, ziada na machapisho mengine kutoka katika maktabamtandao.

6.3 Mzazi/mlezi

Mzazi/Mlezi anatarajiwa:

(a) Kusimamia na kufuatilia maendeleo ya mtoto katika ujifunzaji;
(b) Kumsimamia mtoto kutekeleza kazi zake za kitaaluma pale inapowezekana;
(c) Kuhakikisha kuwa mazingira ya nyumbani ni rafiki na salama yanayowezesha ujifunzaji
(d) Kufuatilia mwenendo wa tabia ya mtoto;
(e) Kumpatia mtoto vifaa vyote vinavyohitajika katika ujifunzaji;
(f) Kuhakikisha mtoto anapata mahitaji muhimu; na
(g) Kumfundisha mtoto kuhusu umuhimu na thamani ya elimu pamoja na kumhimiza kujifunza kwa bidii.

7.0 Mbinu za Ufundishaji na Ujifunzaji

Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji ni msingi katika kujenga umahiri kwa mwanafunzi. Muhtasari huu unapendekeza mbinu za ufundishaji na ujifunzaji kwa kila shughuli. Miongoni mwa mbinu hizo ni ziara za kimasomo, kazi za vitendo, masimulizi, majadiliano, fikiri-andika-jozisha-shirikisha na kazimradi. Hata hivyo, mwalimu anashauriwa kutumia mbinu nyingine kama hizo kulingana na muktadha wa ufundishaji na ujifunzaji.

8.0 Zana za Ufundishaji na Ujifunzaji

Mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji unahitaji zana mbalimbali ili kujenga umahiri uliokusudiwa. Hivyo, mwalimu na mwanafunzi wanapaswa kushirikiana katika kuandaa au kufaragua zana mbadala zinazopatikana katika mazingira ya shuleni na nyumbani pindi zinapohitajika. Vilevile, mwalimu na mwanafunzi wanapaswa kutafuta taarifa kutoka katika vyanzo mbalimbali ili kuleta ufanisi katika mchakato wa ufundishaji na ujifunzaji. Orodha ya vitabu vilivyoidhinishwa kutumika kwa ajili ya rejea vitatolewa na TET.

9.0 Upimaji

Upimaji ni mchakato muhimu katika ufundishaji na ujifunzaji wa somo la Fasihi ya Kiswahili. Mwalimu anashauriwa kuwa na uwanja mpana wa uchaguzi wa mbinu na zana za upimaji wa Fasihi ya Kiswahili ili kupima uwezo wa mwanafunzi katika kukuza uelewa wa fasihi kwa jumla, kuhakiki, na kubuni kazi za fasihi simulizi na andishi pamoja na kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi katika miktadha mbalimbali. Zana zinazoweza kutumika wakati wa ufundishaji na ujifunzaji ni bunguabongo, orodhahakiki, mazoezi ya darasani, majaribio, majaribio kwa vitendo, dodoso, maswali ya ana kwa ana, mazoezi, kazi za vitendo (kazi binafsi na kazi za vikundi), kazimradi, mkoba wa kazi na zana nyingine kama hizo. Aidha, upimaji wa somo hili utajumuisha upimaji endelevu na tamati. Upimaji endelevu utazingatia vigezo vilivyoainishwa katika kila shughuli ya ujifunzaji na utamwezesha mwalimu kubaini uwezo na uhitaji wa mwanafunzi katika ujifunzaji. Hivyo, upimaji endelevu utachangia asilimia 30 ya upimaji wote na upimaji tamati utabeba asilimia 70. Mgawanyo wa alama za upimaji endelevu na tamati umebainishwa katika Jedwali Na. 2.

Jedwali Na. 2: *Mgawanyo wa Alama za Upimaji Endelevu na Tamati*

Upimaji	Kidato cha V	Kidato cha VI
Mtihani wa muhula wa kwanza	5%	6%
Mtihani wa muhula wa pili	5%	-
Kazimradi (kutunga kazi za fasihi)	-	7%
Mtihani wa Utamilifu wa Kidato cha VI	-	7%
Mtihani wa Taifa	-	70%
Jumla	**100%**	

10.0 Idadi ya Vipindi

Muhtasari wa Fasihi ya Kiswahili Kidato cha V-VI unatoa makadirio ya muda utakaotumika katika ujifunzaji na ufundishaji kwa kuzingatia uzito wa umahiri mahususi na shughuli za ujifunzaji. Makadirio haya ya muda yamewekwa kwa mfumo wa vipindi, ambapo kila kipindi ni dakika 40. Idadi ya vipindi kwa somo hili ni kumi (10) kwa wiki.

11.0 Maudhui ya Ufundishaji na Ujifunzaji

Maudhui ya muhtasari huu yamepangiliwa katika jedwali lenye vipengele saba ambavyo ni umahiri mkuu, umahiri mahususi, vigezo vya upimaji, shughuli za ujifunzaji, mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa, zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa na idadi ya vipindi. Maudhui hayo yameoneshwa katika Jedwali Na. 3 na 4.

Kidato cha V

Jedwali Na. 3: *Maudhui ya Kidato cha V*

Umahiri mkuu	**Umahiri mahususi**	**Shughuli za ujifunzaji**	**Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa**	**Vigezo vya upimaji**	**Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa**	**Idadi ya vipindi**
1.0 Kumudu dhana na misingi ya fasihi	1.1 Kukuza uelewa wa dhana ya fasihi	(a) Kufafanua dhana ya fasihi kwa kurejelea wataalamu mbalimbali	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo kuhusu dhana, sifa na umuhimu wa fasihi **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili dhana ya fasihi kwa mawanda mapana kwa kurejelea fasili za wataalamu mbalimbali, kisha wajadili sifa na umuhimu wa fasihi katika maisha ya kila siku	Dhana ya fasihi kwa kurejelea wataalamu imefafanuliwa	Mchoro wa sanaa na matawi yake, matini za kifasihi, kamusi, chati ya alama za LAT	15

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kujadili mitazamo mbalimbali kuhusu dhana ya fasihi	**Igizodhima:** Waongoze wanafunzi kuigiza igizo fupi linaloendana na mazingira yao, kisha waeleze mitazamo yao kuhusiana na igizo hilo **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua matini zinazohusu mitazamo mbalimbali ya fasihi, kisha wabainishe mawazo ya wataalamu hao kuhusu fasihi	Mitazamo mbalimbali kuhusu dhana ya fasihi imejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(c) Kujadili ubora na udhaifu kuhusu mitazamo ya dhana ya fasihi	**Ramani ya dhana:** Kwa kutumia ramani ya dhana waongoze wanafunzi kuchunguza na kuibua hoja za ubora na udhaifu wa mitazamo ya dhana ya fasihi **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili kuhusu ubora na udhaifu wa mitazamo ya dhana ya fasihi	Ubora na udhaifu kuhusu mitazamo ya fasihi imejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	1.2 Kutathmini nadharia za chimbuko la fasihi	(a) Kujadili nadharia za chimbuko la fasihi	**Masimulizi:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kusimulia hadithi/visa mbalimbali, kisha wajadili asili/ chimbuko la hadithi/ visa hivyo **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua matini mbalimbali za nadharia za chimbuko la fasihi, kisha wawasilishe kwa ajili ya maboresho.	Nadharia za chimbuko la fasihi zimejadiliwa	Chati yenye nadharia za chimbuko la fasihi, matini na makala za kifasihi, maudhui ya nadharia za chimbuko la fasihi yaliyorekodiwa, magazeti, kamusi, chati ya alama za LAT	10

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Majadiliano: Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili ubora na udhaifu wa nadharia za chimbuko la fasihi			
	1.3 Kuchambua uhusiano kati ya fasihi simulizi na fasihi andishi	(a) Kufafanua tanzu na vipera vya fasihi simulizi na fasihi andishi	**Ramani ya dhana:** Waongoze wanafunzi kubainisha tanzu na vipera vya fasihi simulizi na fasihi andishi kutokana na michoro waliyopewa	Tanzu na vipera vya fasihi simulizi na fasihi andishi zimefafanuliwa	Chati/ mti wenye tanzu za fasihi simulizi na fasihi andishi, nyimbo, mashairi na maigizo yaliyorekodiwa, matini na makala za kifasihi, magazeti, kamusi, chati ya alama za LAT	20

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Changanya kete: Waongoze wanafunzi katika vikundi wakiwa na namba kufafanua tanzu na vipera vya fasihi simulizi (kila kikundi kishughulikie utanzu/kipera chake) **Matembezi msambao:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili tanzu na vipera vya fasihi andishi, kisha wabandike kazi hizo darasani kwa ajili ya kuzisoma na majadiliano			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kueleza mchango wa fasihi simulizi katika maendeleo ya fasihi andishi	**Mdahalo:** Waongoze wanafunzi kufanya mdahalo kuhusu umuhimu wa fasihi simulizi katika maendeleo ya fasihi andishi, kisha litolewe hitimisho	Mchango wa fasihi simulizi katika maendeleo ya fasihi andishi umeelezwa		
		(c) Kutathmini athari za sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi simulizi na fasihi andishi	**Ziara:** Waongoze wanafunzi kutembelea sehemu za kurekodia na kuchapishia kazi za fasihi simulizi na fasihi andishi ili wachunguze namna vifaa vya teknolojia vinavyohusika na uandaaji wa kazi za fasihi.	Athari za sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi simulizi zimetathminiwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Waongoze wanafunzi kufanya majadiliano ya walichojifunza ziarani **Kazimradi:** Wape wanafunzi kazi katika vikundi ya kuangalia/ kusikiliza vipindi vyenye kazi za fasihi katika redio, runinga na mitandao ya kijamii pamoja na kusoma magazeti na matini za fasihi, halafu waeleze athari za sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi simulizi na fasihi andishi. Wanafunzi waandike ripoti na kuiwasilisha			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(d) Kujadili mchango wa fasihi simulizi na fasihi andishi katika maendeleo ya jamii	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili mchango wa kazi za fasihi simulizi na andishi katika maendeleo ya jamii	Mchango wa fasihi simulizi na andishi katika maendeleo ya jamii umejadiliwa		
		(e) Kuhusianisha fasihi simulizi na fasihi andishi	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili sifa za fasihi simulizi na fasihi andishi, kisha kutokana na sifa hizo, wahusianishe fasihi simulizi na fasihi andishi.	Fasihi simulizi na fasihi andishi zimehusianishwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
2.0 Kuthamini kazi za fasihi	2.1 Kuonesha uelewa wa misingi ya kutathmini kazi za fasihi	(a) Kujadili mitazamo inayohusu fani na maudhui	**Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua matini zinazohusu mitazamo ya fani na maudhui **Changanyakete**: Waongoze wanafunzi wakiwa na namba katika vikundi kujadili mitazamo ya fani na maudhui **Mdahalo:** Waongoze wanafunzi kufanya mdahalo kuhusu fani na maudhui kwa kubainisha mitazamo yao kuhusu dhana hizo	Mitazamo inayohusu fani na maudhui imejadiliwa	Chati/mti wenye vipengele vya fani na maudhui ya fani yaliyorekodiwa	15

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kuhusianisha fani na maudhui katika kazi za fasihi	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili uhusiano wa fani na maudhui katika kazi za fasihi	Fani na maudhui katika kazi za fasihi zimehusianishwa		
		(c) Kueleza dhima za vipengele vya fani na maudhui katika kazi za fasihi	**Maswali na majibu:** Kwa kutumia maswali, waongoze wanafunzi kueleza dhima za vipengele vya fani na maudhui katika kazi za fasihi	Dhima za vipengele vya fani na maudhui katika kazi za fasihi zimeelezwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	2.2 Kutathmini nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi	(a) Kuchambua nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo kuhusu dhana, sifa na umuhimu wa nadharia **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kusoma matini zinazohusu nadharia za uhakiki wa fasihi kisha wachambue sifa na misingi ya nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi.	Nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi zimechambuliwa	Chati yenye nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi, chati ya alama za LAT, kamusi, matini na makala za kifasihi	20

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Kumwalika mgeni: Mwalike mgeni ambaye ni mahiri katika uga wa fasihi ili afafanue kuhusu dhana, waasisi, misingi, na umuhimu wa nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi **Tafakuri:** Waongoze wanafunzi kufanya tafakuri kuhusu nadharia walizojifunza kutoka kwa mgeni mwalikwa.			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Majadiliano: Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili ubora na udhaifu wa nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi			
	2.3 Kuhakiki kazi za fasihi kwa kutumia misingi na nadharia mbalimbali	(a) Kutumia nadharia kuhakiki kazi za fasihi simulizi (*maigizo*) na fasihi andishi (*mashairi na tamthiliya*) za waandishi wakongwe na chipukizi walioteuliwa	**Onesho mbinu:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuangalia maigizo mafupi kwa kutumia vifaa vya TEHAMA, kisha wahakiki maigizo hayo kwa kutumia nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi	Kazi za fasihi simulizi (maigizo) na fasihi andishi (mashairi na tamthiliya) za waandishi wakongwe na chipukizi walioteuliwa zimehakikiwa kwa kutumia misingi na	Matini na makala za kifasihi, magazeti, maigizo, mashairi na tamthiliya zilizorekodiwa, kamusi, vitabu teule, chati ya alama za LAT	58

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Kazi za vitendo: Waongoze wanafunzi kughani mashairi kisha wahakiki mawazo/ masuala yanayojitokeza katika mashairi hayo **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutumia nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi kuchambua mashairi teule ya waandishi wakongwe na chipukizi	nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Kazi za vitendo: Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua tamthiliya teule za waandishi wakongwe na waandishi chipukizi kwa kutumia nadharia za uhakiki wa kazi za fasihi, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya maboresho.			
		(b) Kutathmini mchango wa nadharia za uhakiki katika maendeleo ya ushairi na tamthiliya	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili mchango wa nadharia za uhakiki wa fasihi katika maendeleo ya ushairi na tamthiliya	Mchango wa nadharia za uhakiki katika maendeleo ya ushairi na tamthiliya zimetathminiwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	2.4 Kutumia fasihi kutathmini maadili na mitazamo katika jamii	(a) Kueleza maadili yaliyomo katika nyimbo za bongo fleva, mashairi na tamthiliya	**Nyimbo:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kusikiliza nyimbo za bongo fleva za vipindi mbalimbali, kisha wachambue maadili yaliyomo katika nyimbo hizo **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua maadili yaliyomo katika bongo fleva na mashairi teule **Kazi za vitendo:** Waongoze wanafunzi kila mmoja achambue maadili yaliyomo katika tamthiliya teule, kisha wawasilishe kwa ajili ya majadiliano	Maadili yanayotokana na nyimbo za bongo fleva, mashairi na tamthiliya yameelezwa	Matini na makala za kifasihi, magazeti, nyimbo za bongo fleva, mashairi na tamthiliya zilizorekodiwa, vitabu teule, chati ya alama za LAT	40

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kulinganisha maadili yaliyomo katika bongo fleva, mashairi, tamthiliya na imani za jamii	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuhusianisha maadili yaliyomo katika bongofleva na imani za jamii **Maswali na majibu:** Kwa kutumia maswali na majibu, waongoze wanafunzi kuhusianisha maadili yaliyomo katika mashairi teule na imani za jamii **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi kuhusianisha maadili yaliyomo katika tamthiliya teule na imani za jamii	Maadili yaliyomo katika bongo fleva, mashairi na tamthiliya yamelinganishwa na imani za jamii		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(c) Kueleza mitazamo iliyomo katika bongo fleva, mashairi na tamthiliya	**Maswali na majibu:** Waongoze wanafunzi kueleza mitazamo iliyomo katika bongo fleva **Mdahalo:** Waongoze wanafunzi kufanya mdahalo ili kueleza mitazamo iliyomo katika mashairi teule, kisha ongoza majadiliano ya pamoja ili kuhitimisha **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kueleza mitazamo iliyomo katika tamthiliya teule	Mitazamo iliyomo katika nyimbo za bongo fleva, mashairi na tamthiliya imeelezwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(d) Kuhusianisha mitazamo iliyomo katika nyimbo za bongo fleva, mashairi na tamthiliya na matendo ya jamii	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuhusianisha mitazamo iliyomo katika bongo fleva, mashairi pamoja na tamthiliya na matendo ya jamii	Mitazamo iliyomo katika bongo fleva, mashairi na tamthiliya imehusianishwa na matendo ya jamii		
		(e) Kujadili namna athari za kiimani na kimitazamo katika bongo fleva, mashairi na tamthiliya zinavyojidhihirisha katika jamii	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili namna athari za kiimani na kimitazamo iliyomo katika nyimbo za bongo fleva, mashairi na tamthiliya zinavyojidhihirisha katika jamii	Namna athari za kiimani na mitazamo iliyomo katika bongo fleva, mashairi na tamthiliya zinavyojidhihirisha katika jamii zimejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
3.0 Kujenga ujumi	3.1 Kumudu mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika kazi za fasihi	(a) Kueleza mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika kazi za fasihi	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo kuhusu maana na vipengele vya ujumi **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua matini za kifasihi, kisha waeleze vipengele vilivyotumika kujenga ujumi katika matini hizo	Mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika kazi za fasihi zimeelezwa	Matini na makala za kifasihi, magazeti, hadithi, nyimbo, mashairi na maigizo yaliyorekodiwa, vitabu teule, kamusi	20

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kuchambua mbinu zilizotumika kujenga ujumi katika kazi teule za majigambo, mashairi na tamthiliya	**Onesho mbinu:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuangalia majigambo yanayohusu masuala yaliyomo katika jamii zao kwa kutumia vifaa vya TEHAMA, kisha wachambue vipengele vya ujumi vilivyotumika katika majigambo hayo. **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua vipengele vya ujumi vilivyotumika katika majigambo na mashairi	Mbinu zilizotumika kujenga ujumi katika majigambo, mashairi na tamthiliya zimechambuliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Matembezi msambao: Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua vipengele vinavyotumika kujenga ujumi katika tamthiliya teule, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya majadiliano			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	3.2 Kutathmini maana mbalimbali za kazi za fasihi	(a) Kuibua maana mbalimbali zinazopatikana katika matini/ insha za kifasihi, mashairi na tamthiliya	**Uchunguzi:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchunguza matini/insha za kifasihi, kisha wafafanue maana na sifa za insha za kifasihi kutokana na matini hizo **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua maana zinazopatikana katika mashairi na tamthiliya	Maana zinazopatikana katika matini/ insha za kifasihi, mashairi na tamthiliya zimeibuliwa	Matini na makala za kifasihi, magazeti, hadithi, nyimbo, mashairi na maigizo yaliyorekodiwa, vitabu teule, kamusi	20

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kujadili namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika mashairi na tamthiliya	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika tamthiliya. **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua mashairi teule, kisha wajadili namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika mashairi hayo	Namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika mashairi na tamthiliya zimejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	3.3 Kutumia fasihi kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi	(a) Kufafanua misingi ya ujenzi wa hoja zenye mantiki na ushawishi katika fasihi	**Uchunguzi:** Wanafunzi waangalie midahalo ya kitaaluma kwa kutumia vifaa vya TEHAMA, kisha wachunguze namna hoja zenye mantiki zinavyojengwa **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili misingi ya ujengaji wa hoja zenye mantiki na ushawishi katika fasihi	Misingi ya ujenzi wa hoja zenye mantiki na ushawishi imefafanuliwa	Chati ya kanuni za ujengaji wa hoja, matini na makala za kifasihi, magazeti, mahojiano, mijadala, usaili na midahalo iliyorekodiwa kamusi, chati ya alama za LAT	22

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kutumia misingi ya ujenzi wa hoja zenye mantiki na ushawishi katika kutathmini matendo ya wahusika wa kazi za fasihi	**Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi watumie misingi ya ujenzi wa hoja zenye mantiki na ushawishi kuchambua ubora na udhaifu wa matendo ya wahusika katika hadithi simulizi **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutumia misingi ya ujenzi wa hoja zenye mantiki na ushawishi kujadili ubora na udhaifu wa matendo ya wahusika katika tamthiliya	Misingi ya ujenzi wa hoja zenye mantiki na ushawishi imetumiwa katika kutathmini matendo ya wahusika wa kazi za fasihi		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(c) Kuwasilisha hoja zenye mantiki na ushawishi katika miktadha mbalimbali kwa kutumia maarifa ya kifasihi	**Mdahalo na majadiliano:** Waongoze wanafunzi kutumia maarifa ya kifasihi kuwasilisha hoja zenye mantiki na ushawishi katika midahalo na mijadala ya kitaaluma (mada za mijadala zihusishe masuala mtambuka) **Malumbano ya hoja**: Waongoze wanafunzi kutumia maarifa ya kifasihi kuwasilisha hoja zenye mantiki na ushawishi katika malumbano ya hoja	Hoja zenye mantiki na ushawishi zimewasilishwa katika miktadha mbalimbali kwa kutumia maarifa ya kifasihi		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Kuhalisisha tukio: Waongoze wanafunzi kuigiza usaili wa kazi kwa kutumia maarifa ya kifasihi kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi **Igizodhima:** Waongoze wanafunzi kuigiza usaili wa kazi kwa kutumia maarifa ya kifasihi kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi			
4.0 Kubuni kazi changamani za fasihi	4.1 Kutambua fursa zinazotokana na kazi za fasihi ya Kiswahili	(a) Kueleza miktadha inayochagiza utunzi wa kazi za fasihi	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi wajadili miktadha inayochagiza utunzi wa kazi za fasihi	Miktadha inayochagiza utunzi wa kazi za fasihi imeelezwa	Matini na makala za kifasihi, magazeti, hadithi, nyimbo, mashairi na maigizo yaliyorekodiwa, kamusi	15

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kujadili fursa zinazotokana na kazi za fasihi	**Matembezi msambao:** Waongoze wanafunzi katika vikundi wajadili fursa zinazotokana na kazi ya fasihi Wanafunzi wabandike kazi za kila kikundi darasani, kisha wanafunzi wazitembelee na kuzisoma	Fursa zinazotokana na kazi za fasihi zimejadiliwa		
		(c) Kufafanua mchango wa TEHAMA katika kutambua fursa zinazotokana na kazi za fasihi	**Maswali na majibu:** Waongoze wanafunzi kueleza namna TEHAMA inavyoweza kusaidia kutambua fursa za kazi mbalimbali	Mchango wa TEHAMA katika kutambua fursa zinazotokana na kazi za fasihi umefafanuliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	4.2 Kumudu kanuni za utunzi wa kazi za fasihi	(a) Kueleza hatua za utunzi wa kazi za fasihi simulizi (*maigizo*) na fasihi andishi (*mashairi* na *hadithi za watoto*)	**Ramani ya dhana:** Waongoze wanafunzi kueleza hatua za utunzi wa fasihi simulizi (*maigizo*) na fasihi andishi (*mashairi* na *hadithi za watoto*)	Hatua za utunzi wa kazi za fasihi simulizi (*maigizo*) na fasihi andishi (*mashairi* na *hadithi za watoto*) zimeelezwa	Kielelezo cha kanuni za utungaji wa maigizo, mashairi na hadithi za watoto, matini na makala za kifasihi, picha na michoro, kamusi	15

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	4.3 Kutunga kazi za fasihi	(a) Kutunga kazi za fasihi simulizi (*maigizo*) na fasihi andishi (*mashairi* na *hadithi za watoto*) kwa kuzingatia kanuni	**Onesho mbinu:** Wanafunzi waangalie/wasikilize maigizo kwa kutumia vifaa vya TEHAMA, kisha katika vikundi watunge igizo fupi **Kazi kwa vitendo:** Waongoze wanafunzi kila mmoja atunge igizo linalohusu masuala mtambuka, kisha wawasilishe kwa ajili ya maboresho	Kazi za fasihi simulizi (*maigizo*) na fasihi andishi (*mashairi* na *hadithi za watoto*) zimetungwa kwa kuzingatia kanuni	Kielelezo cha kanuni za utungaji wa maigizo, mashairi na hadithi za watoto, nyimbo na mashairi, matini za kifasihi, vitabu teule, kamusi	80

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Fikiri-andika-jozisha-shirikisha: Wanafunzi katika jozi wafikirie/ wabuni mada na kuandika shairi, kisha wajozishe na kushirikisha darasa zima **Kazimradi:** Waelekeze wanafunzi kila mmoja atunge mashairi kwa kuzingatia kanuni za utunzi wa mashairi, kisha wayawasilishe kwa ajili ya maboresho			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Mashindano ya uandishi bunifu: Kuandaa mada inayohusu masuala mbalimbali katika jamii, kisha waongoze wanafunzi kuandika hadithi za watoto kwa ajili ya mashindano **Kazimradi:** Waongoze wanafunzi kila mmoja abuni mada anayoipenda, kisha atunge hadithi ya watoto na kuiwasilisha kwa ajili ya maboresho			

Kidato cha VI

Jedwali Na. 4: *Maudhui ya Kidato cha VI*

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
1.0 Kumudu dhana na misingi ya fasihi	1.1 Kuhusianisha fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili	(a) Kufafanua dhana ya fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili maana, sifa na umuhimu wa fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili **Majigambo:** Waongoze wanafunzi kufafanua dhana ya fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili (maana, sifa na umuhimu wake)	Dhana ya fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili imefafanuliwa	Matini na makala za kifasihi, kamusi, vitabu teule, chati ya alama za LAT	38

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kuchambua sifa za fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili kwa kurejelea kazi teule	**Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua sifa za fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili katika kazi teule	Sifa za fasihi ya Kiswahili na fasihi kwa Kiswahili kwa kurejelea kazi teule zimeelezwa		
		(c) Kujadili mchango wa fasihi ya Kiswahili katika maendeleo ya fasihi kwa Kiswahili	**Mdahalo:** Waongoze wanafunzi kufanya mdahalo kuhusu mchango wa fasihi ya Kiswahili katika maendeleo ya fasihi kwa Kiswahili	Mchango wa fasihi ya Kiswahili katika maendeleo ya fasihi kwa Kiswahili umejadiliwa		
		(d) Kujadili mchango wa fasihi kwa Kiswahili katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili.	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili mchango wa fasihi kwa Kiswahili katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili	Mchango wa fasihi kwa Kiswahili katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili umejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	1.2 Kutathmini maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa	(a) Kufafanua maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa kabla ya uhuru	**Maswali na majibu:** Kwa kutumia maswali na majibu, waongoze wanafunzi kubainisha kazi za fasihi za kitaifa na kimataifa kabla ya uhuru **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua matini zinazohusu maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa kabla ya uhuru **Matembezi msambao:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa kabla ya uhuru, kisha watembelee kazi hizo na kuzisoma	Maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa kabla ya uhuru yamefafanuliwa	Matini za kifasihi, makala, magazeti, vitabu teule, nyimbo na mashairi yaliyorekodiwa, kamusi	30

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kuchambua maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa baada ya uhuru	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kufafanua maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa baada ya uhuru **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua matini zinazohusu maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa baada ya uhuru, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya majadiliano	Maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa baada ya uhuru yamefafanuliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(c) Kujadili athari za sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa	**Maswali na majibu:** Kwa njia ya maswali na majibu wanafunzi wabainishe matokeo chanya na hasi ya sayansi na teknolojia katika jamii **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili matokeo chanya na hasi ya sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa **Mdahalo:** Waongoze wanafunzi kufanya mdahalo kuhusu matokeo chanya na hasi ya sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa	Athari za sayansi na teknolojia katika maendeleo ya fasihi ya Kiswahili kitaifa na kimataifa zimejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
2.0 Kuthamini kazi za fasihi	2.1 Kuhakiki kazi za fasihi kwa kutumia misingi na nadharia mbalimbali	(a) Kutumia nadharia kuchambua kazi za fasihi simulizi (*hadithi simulizi*) na fasihi andishi (*hadithi fupi na riwaya*) za waandishi wakongwe na chipukizi walioteuliwa	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutumia nadharia za fasihi kuchambua hadithi simulizi teule **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutumia nadharia za fasihi kuhakiki hadithi fupi teule za waandishi wakongwe na chipukizi	Kazi za fasihi simulizi (*hadithi simulizi*) na fasihi andishi (*hadithi fupi* na *riwaya*) za waandishi wakongwe na chipukizi walioteuliwa zimechambuliwa kwa kutumia nadharia	Matini na makala za kifasihi, hadithi simulizi zilizorekodiwa, vitabu teule, kamusi, chati ya alama za LAT	60

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Kazi za vitendo: Waongoze wanafunzi katika vikundi kutumia nadharia za fasihi kuhakiki riwaya za waandishi wakongwe na chipukizi teule, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya maboresho			
		(b) Kujadili mchango wa nadharia za uhakiki katika maendeleo ya hadithi fupi na riwaya	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili mchango wa nadharia kuu za uhakiki katika maendeleo ya hadithi fupi na riwaya teule	Mchango wa nadharia kuu za uhakiki katika maendeleo ya hadithi fupi na riwaya umejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	2.2 Kutumia fasihi kutathmini maadili na mitazamo katika jamii	(a) Kufafanua maadili yaliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya	**Masimulizi:** Kusimulia hadithi zenye semi, kisha wanafunzi wafafanue maadili yaliyomo katika katika semi hizo **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua maadili yaliyomo katika hadithi fupi teule **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi wajadili maadili yaliyomo katika riwaya teule	Maadili yaliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya yamefafanuliwa	Matini na makala za kifasihi na kiimani, magazeti, kamusi, vitabu teule, chati ya alama za LAT	31

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kulinganisha maadili yaliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya na imani za jamii	**Maswali na majibu:** Kwa kutumia maswali na majibu, waongoze wanafunzi kulinganisha maadili yaliyomo katika semi na imani za jamii **Matembezi msambao:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili na kulinganisha maadili yaliyomo katika hadithi fupi na imani za jamii **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kulinganisha maadili yaliyomo katika riwaya na imani za jamii	Maadili yaliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya yamelinganishwa na imani za jamii		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(c) Kuchambua mitazamo iliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo kuhusu mitazamo iliyomo katika semi mbalimbali **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili mitazamo iliyomo katika hadithi fupi teule **Kazi za vitendo:** Waelekeze wanafunzi katika vikundi kuchambua mitazamo iliyomo katika riwaya, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya maboresho	Mitazamo iliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya imechambuliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(d) Kulinganisha mitazamo iliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya na matendo ya jamii	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuhusianisha mitazamo iliyomo katika semi na matendo ya jamii **Maswali na majibu:** Kwa kutumia maswali na majibu, waongoze wanafunzi kuhusianisha mitazamo iliyomo katika hadithi fupi na riwaya na imani za jamii	Mitazamo iliyomo katika semi, hadithi fupi na riwaya imelinganishwa na matendo ya jamii		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(e) Kujadili namna athari za kiimani na kimitazamo zilizomo katika semi, hadithi fupi na riwaya zinavyojidhihirisha katika jamii	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili namna athari za kiimani na kimitazamo zilizomo katika semi na hadithi fupi teule zinavyojidhihirisha katika jamii **Maswali na majibu:** Waongoze wanafunzi kubainisha athari za kiimani na kimitazamo zilizomo katika riwaya teule zinavyojidhihirisha katika jamii	Athari za kiimani na kimitazamo zilizomo katika semi, hadithi fupi na riwaya zinavyojidhihirisha katika jamii imejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
3.0 Kujenga ujumi	3.1 Kumudu mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika kazi za fasihi	(a) Kuchambua mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika ngonjera, hadithi fupi na riwaya	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo kuhusu maana, vipengele na umuhimu wa ujumi katika kazi za fasihi **Utambaji:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutamba ngonjera mbalimbali, kisha wachambue vipengele vya ujumi vilivyomo katika ngonjera hizo	Mbinu zinazotumika kujenga ujumi katika ngonjera, hadithi fupi na riwaya zimechambuliwa.	Matini na makala za kifasihi, ngonjera zilizorekodiwa magazeti, vitabu teule, kamusi	30

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Majadiliano: Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua vipengele vya ujumi vilivyomo katika hadithi fupi teule **Kazi za vitendo:** Waelekeze wanafunzi katika vikundi kuchambua vipengele vya ujumi vilivyomo katika riwaya teule, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya maboresho			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kutumia mbinu za ujumi kusimulia na kutunga matini/ insha za kisanaa	**Onesho mbinu:** Kusimulia au kusikiliza hadithi kwa kutumia vifaa vya TEHAMA, kisha waongoze kubainisha mbinu za kisanaa zilizotumika katika kusimulia hadithi hiyo **Masimulizi:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutumia mbinu za kisanaa kusimulia hadithi **Kazimradi:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutunga matini/insha za kisanaa kwa kutumia mbinu za kifasihi, kisha waziwasilishe kwa ajili ya maboresho	Mbinu za kifasihi zimetumiwa katika kusimulia na kutunga matini/ insha za kisanaa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	3.2 Kutathmini maana mbalimbali za kazi za kifasihi	(a) Kuibua maana mbalimbali zinazopatikana katika fasihi simulizi (*semi*) na fasihi andishi (*hadithi fupi na riwaya*)	**Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kutaja semi mbalimbali (kama vile methali, vitendawili na mafumbo), kisha wajadili maana zinazopatikana katika semi hizo **Kazimradi:** Waelekeze wanafunzi katika vikundi kukusanya semi mbalimbali, kisha wafafanue maana zake na kuwasilisha kwa ajili ya maboresho **Uchambuzi wa matini:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchambua maana mbalimbali zinazopatikana katika hadithi fupi na riwaya teule	Maana zinazopatikana katika fasihi simulizi (*semi*) na fasihi andishi (*hadithi fupi* na *riwaya*) zimeibuliwa	Makala na matini za kifasihi, magazeti, semi zilizorekodiwa vitabu teule, kamusi	28

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kujadili namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika masimulizi, hadithi fupi na riwaya	**Masimulizi:** Waongoze wanafunzi katika vikundi wasikilize masimulizi ya hadithi kwa kutumia vifaa vya TEHAMA, kisha wajadili namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika msimulizi hayo **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika riwaya, kisha wawasilishe kazi zao kwa ajili ya maboresho	Namna mbinu za kifasihi zinavyoathiri kupatikana kwa maana katika masimulizi, hadithi fupi na riwaya zimejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	3.3 Kutumia fasihi kujenga hoja zenye mantiki na ushawishi	(a) Kuwasilisha hoja zenye mantiki na ushawishi kuhusu maudhui yanayojitokeza katika kazi za fasihi	**Masimulizi:** Wanafunzi wasimulie au wasikilize hadithi, kisha wawasilishe hoja zenye mantiki na ushawishi kuhusu maudhui yanayojitokeza katika hadithi hizo **Mdahalo:** Waongoze wanafunzi kufanya mdahalo kwa kuwasilisha hoja zenye mantiki na ushawishi kuhusu maudhui yanayojitokeza katika riwaya teule	Hoja zenye mantiki na ushawishi kuhusu maudhui yanayojitokeza katika kazi za fasihi zimewasilishwa	Chati ya kanuni za ujengaji wa hoja, matini na makala za kifasihi, magazeti, mahojiano, majigambo na midahalo iliyorekodiwa, kamusi, chati ya alama za LAT	28

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kutumia maarifa ya fasihi kutunga matini zenye hoja, mantiki na ushawishi	**Uchunguzi:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuchunguza matini za insha na makala za kitaaluma, kisha wabainishe sifa na kanuni za utunzi wa matini hizo **Fikiri- andika- jozisha–shirikisha:** Waongoze wanafunzi kufikiria mada kuhusu jambo lolote, kisha watumie maarifa ya fasihi kuandika insha yenye hoja, mantiki na ushawishi, halafu wajozishe na kushirikisha darasa zima	Maarifa ya fasihi yametumiwa kutunga matini zenye hoja, mantiki na ushawishi		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Kazimradi: Waongoze wanafunzi kutumia maarifa ya fasihi kuandika makala za kitaaluma zenye hoja, mantiki na ushawishi kuhusu mambo mbalimbali katika jamii, kisha waziwasilishe kazi zao kwa ajili ya maboresho **Kazi za vitendo:** Waongoze wanafunzi kutunga majigambo yenye hoja, mantiki na ushawishi kuhusu masuala mbalimbali katika jamii, kisha wawasilishe kwa kujigamba			

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Mashindano ya majigambo: Waongoze wanafunzi kuandika majigambo yenye hoja, mantiki na ushawishi kuhusu masuala mbalimbali katika jamii, kisha wawasilishe kwa kujigamba			
4.0 Kubuni kazi changamani za fasihi	4.1 Kumudu kanuni za utunzi wa kazi za fasihi	(a) Kufafanua hatua za utunzi wa kazi za fasihi andishi (*tamthiliya* na *riwaya*)	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo kuhusu hatua za utunzi wa tamthiliya **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili hatua za utunzi wa riwaya.	Hatua za utunzi wa tamthiliya na riwaya zimefafanuliwa	Kielelezo cha kanuni za utunzi wa tamthiliya na riwaya, matini na makala za kifasihi, tamthiliya zilizorekodiwa, kamusi	15

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
	4.2 Kutunga kazi za fasihi	(a) Kutunga tamthiliya na riwaya kwa kuzingatia kanuni za utunzi	**Tukio/ kisa**: Wape wanafunzi kisa kwa ufupi kilicho katika mtindo wa dayolojia (majibizano), kisha wanafunzi wakamilishe kisa hicho kwa kuandika maigizo **Kazimradi:** Waongoze wanafunzi watunge tamthiliya kwa kutumia masuala mtambuka, kisha waziwasilishe kwa ajili ya maboresho **Kazimradi:** Waongoze wanafunzi kila mmoja abuni mada anayoipenda na aandike riwaya, kisha wawasilishe kwa ajili ya maboresho	Tamthiliya na riwaya zimetungwa kwa kuzingatia kanuni za utunzi	Kielelezo cha kanuni za utungaji wa tamthiliya na riwaya, matini na makala za kifasihi, vifaa vya kuigizia, vitu halisi, kamusi, chati ya alama za LAT	90

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
		(b) Kuigiza tamthiliya mbalimbali	**Igizodhima:** Kuwapa wanafunzi dhima za kuigiza kuhusu masuala yanayotokea katika jamii yao, kisha waigize **Maigizo:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kuigiza tamthiliya walizotunga na teule	Tamthiliya mbalimbali zimeigizwa		
		(c) Kujadili mchango wa TEHAMA katika uchapaji, uchapishaji na usambazaji wa kazi za fasihi	**Bunguabongo:** Waongoze wanafunzi kubungua bongo dhana (maana, sifa na umuhimu) wa mchakato wa uchapaji, uchapishaji na usambazaji wa kazi za fasihi	Mchango wa TEHAMA katika uchapaji, uchapishaji na usambazaji wa kazi za fasihi umejadiliwa		

Umahiri mkuu	Umahiri mahususi	Shughuli za ujifunzaji	Mbinu za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Vigezo vya upimaji	Zana za ufundishaji na ujifunzaji zinazopendekezwa	Idadi ya vipindi
			Ziara: Waongoze wanafunzi kutembelea kiwanda cha uchapaji, uchapishaji na usambazaji wa kazi za fasihi ili kujifunza mchango wa TEHAMA katika uchapaji na uchapishaji na usambazaji wa kazi hizo **Majadiliano:** Waongoze wanafunzi katika vikundi kujadili mchango wa TEHAMA katika uchapaji, uchapishaji na usambazaji wa kazi za fasihi kwa kurejelea mafunzo waliyoyapata katika ziara yao			

Bibliografia

Andanenga, A. (2002). *Bahari ya elimu ya ushairi*. Benedictine Publications.

Eagton, T. (1996). *Literary theory*: *An introduction*. University of Minnesota Press.

Finnegan, R. (2012). *Oral literature in Africa*. Oxford University Press.

Juma, M. (2012). *Diwani ya tuzo ya mashairi*. Mkuki na Nyota Publishers.

Kavoi, J. M. (2019). *Kiwambo cha riwaya ya Kiswahili*: *Historia, nadharia na uhakiki*. Tridox African Company Limited.

King'ei, K. na Ndalu, Ahmed (2007). *Kamusi ya semi za Kiswahili*. East African Educational Publishers Ltd.

King'ei, K., & Kisovi, C. N. M. (2005). *Msingi wa fasihi simulizi*. Kenya Literature Bereau.

King'ei, K. &Amata J. K. (2001). *Taaluma ya ushairi*. Acasia Stantex Publishers.

Madumulla, J. S. (2009). *Riwaya ya Kiswahili*: *Nadharia, historia na misingi ya uchambuzi*. Phoenix Publishers.

Matei, A. K. (2012). *Fani ya fasihi simulizi kwa shule za upili*. Oxford University Press.

Mbele, J. (1993). 'Mhakiki, uandishi na jamii' katika M. M. Mulokozi (mh) Fasihi, uandishi na uchapishaji. Dar es Salaam Publishing Press.

Mlacha, S. A., & Hurskainen, A. (1995) (Wah.). *Lugha, utamaduni na fasihi simulizi ya Kiswahili*. Taasisi ya Uchunguzi Kiswahili.

Mlacha, S. K., & Madumulla, J. S. (1991). *Riwaya ya Kiswahili*. Dar es Salaam University Press.

Mohamed, S. A. (1995). *Kunga ya nadharia ya Kiswahili*. East Africa Publishing House.

Msokile, M. (1992). *Kunga za fasihi na lugha*. Education Publishers and Distributors Limited.

Msokile, M. (1992). *Misingi ya hadithi fupi*. Dar es Salaam University Press.

Mulokozi, M. M. (2017). *Utangulizi wa fasihi ya Kiswhili*. Maccony Printis Press.

Ngure, A. (2003). *Fasihi simulizi kwa shule za sekondari; Maandalizi kamili ya KCSE*. Phoenix Publishers Ltd.

Ng'waje, M. H. K. (2019). *Utangulizi wa fasihi, nadharia na uhakiki*. Tridax African Company Limited.

Njogu, K., & Chimerah, R. (1999). *Ufundishaji wa fasihi: Nadharia na mbinu*. Jomo Kenyatta Foundation.

Nkwera, F. V. (2002). *Fasihi simulizi, tamrini za sekondari na vyuo*. Busness Printers Limited.

Omary, S (2009). Tanzanian hip hop poetry as a popular literature. Unpublished Ph.D. thesis, University of Dar es Salaam.

Samwel, M. (2012). Mabadiliko katika majigambo: Uchunguzi wa majigambo ya jadi na ya bongo fleva. Tasnifu ya Uzamivu, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.

Samwel, M. (2013). *Ushairi wa Kiswahili*: *Nadharia, maendeleo, mwongozo kwa walimu wa Kiswahili na diwani ya MEA*. Meveli Publishers.

Senkoro, F. E. M. K. (2011). *Fasihi*. KAUTTU.

Shivji, I. (2012). *Insha za mapambano ya wanyonge*. TUKI.

Wafula R. M., & Njogu, K. (2007). *Nadharia za uhakiki wa fasihi*. The Jomo Kenyatta Foundation.

Wamitila, K. W. (2003). *Kamusi ya fasihi: istilahi na nadharia*. English Press.

Wamitila, K. W. (2008). *Misingi ya uchanganuzi wa fasihi.* Vide-Muwa Publishers Ltd.

Wamitila, K. W. (2010). *Kamusi ya misemo na nahau*. Longhorn Publishers (Tanzania) Limited

Wamitila, K. W. (2019). *Kamusi ya methali*. Longhorn Publishers (Tanzania) Limited

Wanjala, S. F. (2013). *Kitovu cha fasihi simulizi*. Serengeti Educational Publishers.